

Förslag till beslut om ianspråktagande av marginalen för oförutsedda utgifter under 2020 för att tillhandahålla krisstöd till medlemsstaterna och ytterligare stärka unionens civilskyddsmekanism/rescEU med anledning av covid-19-utbrottet

2019/20:FPM34

Justitiedepartementet

2020-04-30

Dokumentbeteckning

COM (2020) 172

Förslag till Europaparlamentets och Rådets beslut om ianspråktagande av marginalen för oförutsedda utgifter under 2020 för att tillhandahålla krisstöd till medlemsstaterna och ytterligare stärka unionens civilskyddsmekanism/rescEU med anledning av covid-19-utbrottet

Sammanfattning

Den 2 april 2020 presenterade kommissionen ett förslag till ändringsbudget, nr 2/2020. Förslaget innebär en övergripande ökning av åtagandebemyndigandena under rubrik 3 Säkerhet och medborgarskap med 3000 miljoner euro för att täcka reaktivering av instrumentet för krisstöd inom EU. Syftet är att hjälpa medlemsstaterna att hantera följderna av covid-19-utbrottet och stärka EU:s civilskyddsmekanism/rescEU. Detta ska underlätta mer omfattande lagerhållning och samordning av resurserfördelning inom unionen. Regeringen anser att det är motiverat att bidra till att hantera följderna av covid-19 ges genom den förstärkning av civilskyddsmekanismen/rescEU som kommissionen föreslår. Avseende finansieringen av förordningen antog rådet de föreslagna ändringsbudgetarna genom skriftlig procedur den 14 april. Båda ändringsbudgetarna godkändes av Europaparlamentets plenar den 17 april 2020.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Rådets förordning (EU, Euratom) nr 1311/2013 från den 2 december 2013 om den fleråriga budgetramen för 2014–2021 gör det möjligt att utnyttja en marginal för oförutsedda utgifter på upp till 0,03 % av BNI för EU28 som en sista utväg för att reagera på oförutsedda omständigheter. Vid den tekniska justeringen av den fleråriga budgetramen för 2020 uppgick beloppet för marginalen för oförutsedda utgifter för år 2020 till 5 096,8 miljoner euro.

Den 2 april 2020 presenterade kommissionen ett nytt förslag till ändringsbudget (nr 2/2020). Förslaget innebär en övergripande ökning av åtagandebemyndigandena under rubrik 3 Säkerhet och medborgarskap med 3 000 miljoner euro för att täcka reaktivering av instrumentet för krisstöd inom EU, i syfte att hjälpa medlemsstaterna att hantera följderna av covid-19-utbrottet och ytterligare stärka EU:s civilskyddsmekanism/rescEU. Detta ska underlätta mer omfattande lagerhållning och samordning av hur viktiga resurser fördelas inom unionen.

1.2 Förslagets innehåll

Förslaget till ändringsbudget kompletterar andra ökningar i samma rubrik med ett sammanlagt belopp på 423,3 miljoner euro, vilket föreslagits av kommissionen i en tidigare ändringsbudget (nr 1/2020). Eftersom det inte finns utrymme för omfördelningar under rubrik 3 föreslår kommissionen i en ny ändringsbudget, i enlighet med förslaget om ändring av den fleråriga budgetramen för att eliminera begränsningarna i instrumentets räckvidd, att den samlade marginalen för åtaganden ska utnyttjas med hela det tillgängliga beloppet för det särskilda instrumentet, nämligen 2 042,4 miljoner euro.

Förslaget till ändringsbudget åtföljs också av ett annat förslag som avser ändring av beslut (EU) 2020/265 om ianspråktagande av flexibilitetsmekanismen år 2020. Detta förslag ökar det belopp som föreslås tas i anspråk med 316,3 miljoner euro, vilket innebär att sammanlagt 1 094,4 miljoner euro tas i anspråk år 2020 och att det tillgängliga beloppet under det särskilda instrumentet därmed är uttömt.

Slutligen föreslår kommissionen att marginalen för oförutsedda utgifter 2020 tas i anspråk med ett belopp på 714,6 miljoner euro för att säkerställa full finansiering av åtagandebemyndiganden för utgifter under budgetrubrik 3 i Europeiska unionens allmänna budget för 2020, upp till och utöver taket för åtaganden.

Förslaget till ändringsbudget berör verksamhet som regleras i förordningen (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap, lagen (2003:778) och förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor samt förordningen (2008:1002) med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och förordningen (2007:853) med instruktion för Kustbevakningen. I nuläget är bedömningen att förslaget till ändringsbudget inte kommer att medföra att förordningarna med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap respektive Kustbevakningen behöver ändras.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Kommissionen har redovisat följande avseende budgetära konsekvenser av oförutsedda omständigheter under 2020:

- Förslaget innebär att 714,6 miljoner euro tas i anspråk via marginalen för oförutsedda utgifter för att täcka de ytterligare behov som uppstår genom reaktiveringen av instrumentet för krisstöd inom EU.
- Motsvarande betalningsbemyndiganden kommer att täckas inom (och utöver) taket för betalningar år 2020.
- Det finns därför inget behov av att utnyttja marginalen för oförutsedda utgifter för betalningsbemyndiganden.

Kommissionen har inte gjort någon konsekvensanalys men hänvisar till att utmaningens omfattning och räckvidd kräver att effektiva åtgärder sätts in för att hantera de folkhälsorelaterade humanitära verkningarna av covid-19-utbrottet inom unionen. Det innebär att kommissionen inte heller har presenterat någon analys av jämställdhetsaspekterna av förslaget.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar förslaget och anser att det krisstöd som kommissionen nu föreslår är motiverat när inget annat instrument som står till medlemsstaternas och unionens förfogande räcker till.

Covid-19 är en global pandemi och ett internationellt hot mot människors hälsa, och utbrottet har haft allvarliga effekter i de flesta drabbade medlemsstater. Regeringen anser därför att det är motiverat att bidra för att hantera covid-19 ges genom den förstärkning av unionens

civilskyddsmekanism/rescEU som föreslås både i förslaget till ändringsbudget nr 1/2020 och i förslaget till ändringsbudget nr 2/2020, genom investeringsinitiativet mot effekter av covid-19 om ianspråktagande av EU:s strukturfonder och investeringsfonder och genom andra unionsinstrument.

Regeringen anser att finansiella/ekonomiska åtgärder för att hantera effekterna av covid-19 bör vara temporära, välriktade, proportionella och budgetrestriktiva och att varje föreslagen åtgärd bör granskas utifrån motivering, ändamålsenlighet och förväntat resultat samt att finansiering bör i första hand tas genom omprioritering.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Kommissionen presenterade detta förslag för medlemsstaterna i en skriftlig procedur den 3 april 2020. Ingen medlemsstat hade någon invändning mot förslaget som antogs genom en tyst procedur.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets ståndpunkt är ännu inte känd.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Krisstöd kan lämnas enligt förordning (EU) 2016/369 vid pågående eller potentiella naturkatastrofer eller katastrofer orsakade av människan, om den exceptionella omfattningen och följden av en katastrof är sådan att den leder till allvarliga och omfattande humanitära konsekvenser i en eller flera medlemsstater, och bara under exceptionella omständigheter där inget annat instrument som står till medlemsstaternas och unionens förfogande räcker till.

Den föreslagna rättsliga grunden för ändring av Europaparlamentets och rådets beslut om utnyttjande av marginalen för oförutsedda utgifter är artikel 14 i det interinstitutionella avtalet. Förslaget ska lämnas i samband med ett förslag till ändringsbudget eller årlig budget, vars antagande kräver ett sådant förslag. Europaparlamentet och rådet ska besluta i enlighet med de röstningsregler som anges i artikel 314 i EUF-fördraget för fastställelse av unionens allmänna budget.

Avseende finansieringen av förordningen antog rådet de föreslagna ändringsbudgetarna genom skriftlig procedur den 14 april. Båda

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen har inte motiverat förslaget enligt subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Fortsatt behandling av rescEU relaterade frågor sker i rådsarbetsgruppen för civilskyddsfrågor (PROCIV) där Sverige företräds av Justitiedepartementet samt i kommissionens civilskyddskommitté där Sverige företräds av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

4.2 Fackuttryck/termer